

Zespół Aspergera utrudnia przewidywanie zachowań

Naukowcy z Danii i Wlk. Brytanii odkryli, że w testach niewerbalnych dorośli z zespołem Aspergera (zaburzenie ze spektrum autyzmu) nie przewidują spontanicznie zachowań innych osób, tak jak czynią to zwykle osoby dorosłe czy dwuletnie dzieci. Wyniki opublikowane w czasopiśmie Science stoją w jaskrawym kontraście z obserwacjami, które pokazują, że osoby z zespołem Aspergera z powodzeniem przechodzą podobne testy w formie werbalnej, co sugerowałoby, że tego typu pacjenci są w stanie wypracować obejścia dla niektórych ograniczeń neurologicznych.

Wiele osób dorosłych, u których zdiagnozowano zespół Aspergera, ma wysoki poziom inteligencji, ale boryka się z trudnościami w codziennych interakcjach społecznych. Część z tych trudności wynika z ich pozornej niezdolności do przewidywania tego, co druga osoba może powiedzieć lub zrobić wyłącznie na podstawie znajomości (tj. ich wiedzy i przekonań) jej stanu mentalnego.

Przykład takiego przewidywania można zaobserwować w teście fałszywego przekonania "Sally-Ann" (FBT): Sally zostawia kulkę w koszyku i wychodzi z pokoju. Ann przekłada kulkę do pudełka. Sally wraca i szuka kulki tam, gdzie ją zostawiła. Na pytanie gdzie Sally będzie szukać kulki dziecko, które rozumie, że jej działania będą się opierać na przekonaniu o tym, co jest prawdą a co nie, odpowie, że będzie szukać w koszyku.

Dzieci z zespołem Aspergera często odpowiadają nieprawidłowo, niemniej te ze szczególnie dużymi możliwościami werbalnymi często przechodzą test. To stawia pod znakiem zapytania hipotezę, że problemy osób dotkniętych zaburzeniami autystycznymi ze "wzajemną interakcją społeczną" można przypisać niewydolności neurologicznej, która upośledza ich zdolność do przypisywania sobie i innym stanów mentalnych.

W ostatnich badaniach zespół naukowców ze Szpitala Uniwersyteckiego w Aarhus, Dania, oraz z Uniwersytetu Londyńskiego, Wlk. Brytania, wykorzystał zmodyfikowaną wersję testu FBT Sally-Ann, aby znaleźć dowód na to, że uzdolnione osoby z zespołem Aspergera uczą się rozumować zadaniowo w celu znalezienia prawidłowej odpowiedzi, pomimo borykania się nadal z trudnościami ze spontanicznym przypisywaniem stanów mentalnych.

Naukowcy poddali niewerbalnemu testowi FBT Sally-Ann 19 osób dorosłych z zespołem Aspergera oraz 17 "neurotypowych". Zamiast prowokować odpowiedzi werbalne naukowcy obserwowali ruchy gałek ocznych badanych w czasie zadania. "Dzieci autystyczne z większym prawdopodobieństwem udzielią prawidłowej odpowiedzi werbalnej niż skierują prawidłowo spojrzenie antycypacyjne" - wyjaśniają.

Zespół zaobserwował, że osoby dorosłe z zespołem Aspergera miały tendencję do spoglądania w równym stopniu na koszyk i na pudełko, aniżeli do spoglądania stale na pudełko mylnie wybrane przez aktora. To sugeruje, że osoby z zaburzeniami nie przypisują spontanicznie stanów mentalnych innym, ale potrafią wyliczyć i wydedukować stany

mentalne innych osób, kiedy się je o to poprosi. Jednakże, choć nieśpieszne zastanawianie się nad myślami innych ludzi może rzeczywiście doprowadzić do prawidłowej odpowiedzi, nie jest tym samym, co spontaniczna i automatyczna zdolność przypisywania wewnętrznych myśli.

"Kontrast z neurotypowymi dwulatkami, które spontanicznie spoglądają na prawidłowe miejsce w ramach tego samego zadania jest uderzający" - czytamy w artykule. "Mało prawdopodobne jest, aby winnym były różnice w motywacji, gdyż neurotypowe osoby dorosłe wykazały tę samą tendencję, co typowo rozwijające się dzieci, a grupa z zespołem Aspergera kierowała prawidłowe spojrzenia antycypacyjne w testach zaznajamiających, kiedy nie wymagane było przewidywanie przekonań innych."

Naukowcy konkludują, że rozwój zdolności do "mentalizacji" (rozumienia pragnień i przekonań innych) w młodym wieku nie jest warunkiem wstępnym do rozwoju zdolności przewidywania postępowania innych w późniejszym okresie życia.

"Sugerujemy, że kształcenie wyrównawcze może pomóc w obejściu ograniczeń neurofizjologicznych, nawet bez usuwania pierwotnej przyczyny ograniczenia" - czytamy w podsumowaniu. "Kształcenie wyrównawcze może stanowić wyjaśnienie pozornego paradoksu między dobrym wynikiem w jednoznacznych testach FBT a powtarzającymi się trudnościami w codziennych interakcjach społecznych osób z zespołem Aspergera."

Źródło: CORDIS

Wiecej informacji:

Science:

<http://www.sciencemag.org>

Birbeck College (Uniwersytet w Londynie):

<http://www.bbk.ac.uk>